

**ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК**

**ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань :	<i>05</i>
Спеціальність:	<i>051</i>
Освітній рівень:	<i>третій (освітньо-науковий)</i>
Освітньо-наукова програма:	<i>Економіка</i>
Вид дисципліни:	<i>базова (обов'язкова)</i>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>

**Івано-Франківськ
2022**

Розробник:

Наталія ГАВАДЗИН – доцент кафедри управління та адміністрування, факультету суспільних і прикладних наук ЗВО «Університет Короля Данила», кандидат економічних наук, доцент.

e-mail: nataliia.o.havadzyn@ukd.edu.ua

**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньо-наукової програми

ВСТУП

«Педагогічна практика» є складовою частиною професійної підготовки аспірантів і завершальним етапом їх практичної підготовки до професійно-педагогічної і викладацької діяльності.

Предметом педагогічної практики є практичне опанування аспірантами закономірностей і процесів навчання, виховання та розвитку студентів у процесі викладання дисциплін у закладах вищої освіти.

Метою педагогічної практики є набуття аспірантами практичних навиків підготовки та проведення лекцій, практичних занять та лабораторних робіт з дисциплін, поглиблення теоретичних положень викладацької діяльності та відпрацювання практичних елементів методології викладання дисциплін у закладах вищої освіти.

Проходження педагогічної практики передбачає формування та розвиток в аспірантів компетентностей та результатів навчання, передбачених відповідними стандартами вищої освіти України або необхідних знань та вмінь, відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	6
Активна практика	40 год.
Самостійна робота (пасивна практика)	140 год.
Підсумковий контроль	-
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Педагогіка та психологія вищої школи	
Філософія освіти і науки	

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Усі види робіт слід виконувати вчасно, щоб зберегти загальний темп курсу, котрий сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Наслідками пропущених занять без поважних причин, зазвичай, стають додаткові види самостійної роботи (домашня контрольна робота, усна відповідь, тестовий контроль, презентація)

ПОВЕДІНКА В НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ПРИМІЩЕННІ

Усі учасники освітньо-наукового процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен аспірант має виявляти наполегливість, старанність, зацікавленість дискусувати, ставити запитання здобувачам як під час лекцій, так і під час семінарських занять.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів освітнього процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу. Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви аспіранта або відповідного подання декана.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: навчальні заняття - лекції, практичні, лабораторні, консультації; самостійна робота - вивчення окремих питань тем студентом самостійно, підготовка до відпрацювання занять у разі пропуску; практична підготовка - підготовка до виконання лабораторних робіт; контрольні заходи - тести, контрольні роботи.

При проходженні педагогічної практики використовуються такі методи навчання, а саме: - словесні методи (лекція, розповідь пояснення, бесіда); - наочні методи (комп'ютерні і мультимедійні методи); - практичні методи (вправи, практичні роботи); – індуктивний метод; – дедуктивний метод; – традуктивний метод; – аналітичний метод; - метод узагальнення; - проблемно-пошуковий метод; – дослідницький метод; - методи самостійної роботи вдома; - робота під керівництвом викладача; - інтерактивні методи (кейс-метод, дискусія, диспут, мозковий штурм, рольові і ділові ігри, бесіда-діалог).

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Суть педагогічної практики складає навчально-методична робота, яка і визначає її основну мету. Саме в ході навчально-методичної роботи реалізуються основні завдання практики, що полягають у формуванні у аспірантів навичок викладацької роботи.

Навчально-методична робота полягає в наступному:

- відвідуванні лекцій, семінарських занять та консультацій, що проводять провідні викладачі кафедри з метою вивчення методичного досвіду, оволодіння методикою підготовки до занять і методикою викладання навчального матеріалу;

- освоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи студентів;

- відвідуванні занять, що проводять аспіранти-практиканти з подальшим обговоренням та письмовим рецензуванням.

Навчально-методична робота аспірантів має дві складові частини, що доповнюють одна одну: пасивна та активна (аудиторна) практика. Виходячи з того, що загальний обсяг педагогічного практикуму складає 180 годин, на пасивну практику відводиться 140 годин, а на активну практику відводиться 40 годин. Пасивна практика в більшості випадків передує активній (аудиторній). Вона полягає у відвідуванні лекцій, семінарських занять, консультацій які проводять провідні викладачі кафедри; участь у навчально-методичній роботі кафедри. Пасивна практика передбачає опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять, роботу в бібліотеці, підготовки текстів лекцій та методичних розробок семінарських занять, що будуть проводитись, відвідування занять викладачів кафедри та систематичне спілкування з керівником практики, участь в установчих зібраннях з питань проведення практики. Зокрема, обов'язковим елементом пасивної практики є відвідування лекцій та семінарських занять інших аспірантів, що проходять викладацьку практику та підготовки письмової рецензії на проведені ними заняття.

Активна (аудиторна) практика є основною у всьому процесі педагогічної практики, оскільки саме в ході активної практики виявляються та закріплюються викладацькі здібності аспірантів. Активна практика включає в себе: самостійне проведення лекцій та семінарських (практичних) занять; проведення консультацій; участь у методичній роботі базової кафедри і т.п. До початку активної практики аспіранти надають провідному викладачеві тексти лекцій та методичні розробки практичних (лабораторних) занять. Об'єм лекції складає 10-15 сторінок тексту, методичних розробок – 6-10 сторінок. Після узгодження тексту лекцій і методичних розробок з викладачем аспірант допускається до самостійного проведення занять.

На залікових заняттях мають бути присутні провідний викладач, викладачі кафедри (за бажанням) та інші аспіранти-практиканти. Після закінчення лекції (практичного або лабораторного заняття) проводиться обговорення, в якому беруть участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції, заняття) та методичного (якість подачі матеріалу, контроль над аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання і т.п.) плану. Аспіранти-практиканти фіксують свої зауваження письмово у вигляді рецензії, провідний викладач оцінює кожне заняття та надає рецензію з оцінкою.

**ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»**

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні етапи педагогічної практики характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Етапи педагогічної практики

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		<i>Література</i>	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
	Педагогічний практикум	40	-		
ЗМ 1 Етап I	Знайомство з кафедрою, навчальною групою. Відвідування занять провідних викладачів кафедри. Знайомство з документацією. Складання індивідуального плану роботи. Планування роботи. Планування і підготовка до занять.	16	-	Консультація керівника	
ЗМ 2 Етап II	Затвердження плану й тексту лекцій або практичних (лабораторних) занять у керівника практики. Підготовка до занять. Проведення пробних занять. Відвідування занять інших практикантів.	10	-	Консультація керівника	
ЗМ 3 Етап III	Проведення відкритих лекційних та практичних (лабораторних) занять. Відвідування відкритих занять інших аспірантів-практикантів.	8	-	Консультація керівника	
ЗМ 4 Етап IV	Оформлення документації. Підготовка та захист звіту. Підведення підсумків педагогічної практики.	6	-	Консультація керівника	

Всього: модуль 1 – змістових модулів (етапів) – 4.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Перелік матеріалу, який вноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Матеріал, що вноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які вноситься на самостійне вивчення (СВ)	Обсяг годин
М 1	Педагогічна практика	140
СВ1	Самостійна робота з вивчення теоретичних питань, підготовка методичних матеріалів: вивчення законодавства України, що регулює освітню і наукову діяльність. Вивчення університетської нормативної бази що стосується підготовки студентів і аспірантів та оцінки ефективності і якості освітнього процесу у УКД	30

СВ2	Сучасні методи і технології навчання у ЗВО. Робота в групах студентів, як засіб формування комунікативних компетентностей. Самостійна робота студентів, контроль та оцінка успішності.	30
СВ3	Самостійна робота з вивчення теоретичних питань, підготовка методичних матеріалів: Законодавча база України, що регулює освітню і наукову діяльність. Планування навчального процесу.	25
СВ4	Методика підготовки і проведення лекцій. Підготовка окремих електронних презентацій та інших матеріалів (слайди, схеми, рисунки, тощо), що містять новітні наукові дані, для лабораторного практикуму та/або лекційного курсу (за вибором аспіранта та погодженням з науковим керівником). Виховний потенціал навчального процесу. Самовиховання як шлях до професійного самовдосконалення.	25
СВ5	Перманентне удосконалення професійного рівня викладача, демонстрації аналітичних здібностей, здатності до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичного удосконалення.	30

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Індивідуальні звіти аспірантів-практикантів є основним звітним документом. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту на засіданні кафедри затверджується загальна оцінка практики.

Індивідуальний зміст містить:

- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики, з помітками про виконання кожного виду роботи;
- тексти лекцій, що читав практикант;
- методичні розробки відповідних практичних або лабораторних занять;
- індивідуальний звіт з робочим планом проходження практики;
- рецензії на заняття практикантів, які відвідав аспірант;
- рецензію керівника практики;
- рекомендації про вдосконалення практики.

Загальний звіт про проходження педагогічної практики подається керівнику практики у 7-денний термін після отримання результатів оцінки практики на засіданнях кафедри.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Керівник педагогічної практики:

- бере участь у первинному інструктажі аспірантів (перед початком практики) і в підсумковій конференції (при завершенні практики);
- у випадку неявки аспірантів на практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій повідомляє про це письмово (службовою запискою) завідувача кафедрою та деканат;
- планує навчально-виховну роботу аспірантів-практикантів, надає методичну допомогу у підготовці і проведенні занять тощо;
- відвідує заняття аспірантів-практикантів, бере участь у їх обговоренні, оцінює;
- надає практикантам допомогу у розробці конспектів, бере участь в обговоренні проведених занять тощо;
- на засіданнях кафедри доповідає про стан проходження, а також про підсумки практики.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінка результатів педагогічної практики

Диференційованій оцінці з боку керівника підлягають всі завдання, що виконує аспірант-практикант. Лекції та семінарські заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Оцінки заносяться в щоденник практики керівником практики. Кінцева узагальнена оцінка затверджується кафедрою. Оцінка має враховувати рівень виконання завдань практики та зміст представлених документів. Аспіранти, робота яких визначена як незадовільна, зобов'язані за рішенням вченої ради факультету пройти практику другий раз без відриву від занять.

Критерії оцінювання

Педагогічна практика аспірантів оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів згідно робочого плану практики.

Таблиця 3 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання педагогічної практики аспірантів

Види робіт	Кількість балів
Підготовка та проведення лекцій	30
Конспект лекцій	10
Підготовка та проведення практичних занять	30
Конспект практичних занять	10
Оформлення та захист звіту	20
Усього	100

Залік з педагогічної практики виставляється відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання
Відмінно	90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	76-89 (добре)
	76-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67-75	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-75 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)

			залік або скласти екзамен	
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Скрипник М. І. Професія – викладач: практикум із дидактики вищої школи: навчально-методичний посібник. 2018.
2. Вихрущ В.О., Гуменюк С.В., Вихрущ-Олексюк О.А. Психодидактика вищої школи: інноваційні методи навчання : навч. посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 280 с.
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.Н. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І. В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
4. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи : Навчальний посібник. Тернопіль : Вектор, 2018. 336 с.
5. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування». КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с
6. Каліна К.Є., Штефан Л.А. Методологічні підходи до дослідження проблем педагогічної теорії і практики. Теорія та методика навчання та виховання. 2019. № 46. С. 59–69. DOI: 10.34142/23128046.2019.46.05практики.

Додаткова навчальна література

7. [Teaching in Higher Education](https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=journalMetrics&journalCode=cthe20). Critical Perspectives. Journal. URL: <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=journalMetrics&journalCode=cthe20>.
8. Diery A, Vogel F, Knogler M and Seidel T (2020) Evidence-Based Practice in Higher Education: Teacher Educators' Attitudes, Challenges, and Uses. *Front. Educ.* 5:62. doi: 10.3389/educ.2020.00062.
9. Popenici, S.A.D., Kerr, S. Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *RPTTEL* 12, 22 (2017). <https://doi.org/10.1186/s41039-017-0062-8>.
10. [Sharmina Mawan](#), [Anjoom A. Mukadam](#) (Eds.) Student Empowerment in Higher Education. Reflecting on Teaching Practice and Learner Engagement. Logos Verlag Berlin (May 4, 2020). 558 p.

Інтернет-ресурси та нормативно-правова база:

11. Закон «Про вищу освіту». База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Закон «Про освіту». База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.